

Sygn. akt III AUa 25/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSO del. Ireneusz Lejczak (spr.)
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji E. J.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 12 października 2011 r. sygn. akt VIII U 529/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z 12.12.2010 r. E. J. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. o podwyższenie emerytury wskazując, że jest ona za niska ponieważ nie uwzględnione zostały jego zarobki w spółdzielni w T. oraz praca w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawcy. Załatwiając ten wniosek organ rentowy wydał dwie decyzje. W pierwszej decyzji z 4.01.2011 r. obniżył wysokość emerytury wnioskodawcy i skorygował wskaźnik wysokości podstawy wymiaru do wielkości 83,75%. Natomiast drugą decyzją z 26.01.2011 r. organ rentowy podniósł wwpw do 92,92% uwzględniając wynagrodzenie w RSP w latach 1988 r. i 1989 r. Odwołując się od tych decyzji wnioskodawca domagał się ich zmiany podnosząc, że są dla niego krzywdzące i żądał uwzględnienia do ustalenia wysokości świadczenia premii otrzymanych w RSP C. oraz okresów pracy w Zakładach (...) w N.. W odpowiedzi na odwołania strona pozwana wniosła o jego oddalenie i podniosła, że wobec stwierdzenia, iż dotychczasowe świadczenie ustalone było błędnie to wadliwy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru należało obniżyć ze 134,24% na 83,75%, a nowe dowody przedłożone

przez wnioskodawcę pozwalają na podniesienie tego wskaźnika do 92,92%. Wskazała też, że w dniu 23.02.2011 r. wydała kolejną decyzję przeliczeniową, w której nadal uznała za najkorzystniejszy dla wnioskodawcy wwpw 92,92%. Wyrokiem z dnia 12.10.2010 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie. Sąd ten ustalił, że wnioskodawca od 1973 r. posiadał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z 1.12.1991 r. organ rentowy z urzędu dokonał ustalenia wysokości świadczenia, przyjmując do tego ustalenia zarobki wnioskodawcy z okresu od grudnia 1988 r. do listopada 1989 r. Od 11.02.1995 r. wnioskodawca nabył prawo do emerytury obliczonej w oparciu o wwpw ustalony decyzją z 1.12.1991 r. oraz staż ubezpieczeniowy 347 miesięcy. Decyzją z 4.01.2011 r. organ rentowy po stwierdzeniu, że dotychczasowa podstawa wymiaru świadczenia wnioskodawcy została błędnie ustalona skorygował wwpw ze 134,24% na 83,75% i obniżył wysokość należnego wnioskodawcy świadczenia. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek również z okresu od grudnia 1988 r. do listopada 1989 r. Uwzględniając przedłożone przez wnioskodawcę dowody na okoliczność wysokości wynagrodzenia otrzymywanego w RSP C. w części dotyczącej kwot 182 780 zł za 1988 r. i 162 464 zł za 1989 r. strona pozwana, decyzją z 26.01.2011 r., ustaliła wwpw na 92,92% i podwyższyła wysokość emerytury. Podstawę wymiaru świadczenia ustalono z okresu od września 1988 r. do sierpnia 1989 r. Kolejne dowody złożone przez wnioskodawcę spowodowały wydanie przez organ rentowy decyzji w dniu 23.02.2011 r., w której organ rentowy podał, że uwzględnienie zarobków z lat 1963 – 1968 oraz zaświadczenia z RSP C. o zarobkach wnioskodawcy w latach 1988 – 1989 nie ma wpływu na wysokość świadczenia, gdyż nadal najkorzystniejszym pozostawał wwpw obliczony z okresu wrzesień 1988 – sierpień 1989r. wynoszący 92,92%. Przy tak ustalonym stanie faktycznym uznał Sąd Okręgowy, że zastosowanie w sprawie miały przepisy art. 24 ust. 1 i art. 53 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, które to przepisy w całości zacytował. Następnie uznał, że ze stanu faktycznego sprawy wynikało, iż wobec stwierdzenia błędnego ustalenia podstawy wymiaru ZUS, decyzją z 4.01.2011 r. skorygował błędny wskaźnik ze 134,24% na 83,75%. Z uwagi na treść wniosku E. J. z 14.12.2010 r. przeliczono też wysokość świadczenia przyjmując zarobki z RSP C. osiągnięte w 1988 i 1989 r. z wyłączeniem nagród (36 876 zł i 20 000 zł) ponieważ brak było informacji jakiego okresu dotyczą oraz czy były odprowadzone od nich składki. Do obliczenia stażu pracy nie przyjęto też członkostwa w RSP C., gdyż okres ten pokrywał się z zatrudnieniem w (...) i został już uwzględniony przy wyliczeniu stażu pracy. Nie było też podstaw do zaliczenia do okresów ubezpieczenia okres zatrudnienia na umowy zlecenia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w N. ponieważ z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę wynikało, że umowy te zawierane były na okresy krótsze niż 6 miesięcy i nie były odprowadzane od wynagrodzeń składki na ubezpieczenie społeczne. Stwierdził także Sąd, że strona pozwana dokonała kolejnych przeliczeń wysokości emerytury wnioskodawcy i po uwzględnieniu zapisów w jego legitymacji ubezpieczeniowej z lat 1963 – 1968 oraz wcześniej kwestionowanych nagród z RSP C. nie znalazła podstaw do podwyższenia świadczenia, gdyż nadal najkorzystniejszym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru pozostawał wskaźnik 92,92 % obliczony z okresu od września 1988 r. do sierpnia 1989 r. Natomiast wniosek o zaliczenie pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców do okresów ubezpieczenia przekazał Sąd postanowieniem z 12.10.2011 r. stronie pozwanej do rozpoznania.

Wyrok ten zaskarżył apelacją w całości wnioskodawca podnosząc, że nie godzi się z nim ponieważ jest dla niego krzywdzący. Domagał się skarżący zmiany tego wyroku i przywrócenia wysokości emerytury sprzed 14.12.2010 r. i uwzględnienia pominiętych zarobków z 1989 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 kpc sąd II instancji uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania w przypadku nierozpoznania przez sąd I instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Oba wymienione przypadki zaistniały w rozpatrywanej sprawie. Istotą sprawy należy wiązać z przedmiotem sporu, który określają w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych zarówno zaskarżone decyzje jak i roszczenia ubezpieczonego. Zakres roszczeń wnioskodawcy określało jego odwołanie wniesione do Sądu. Jego treść nie dawała wątpliwości co do tego, że nie godzi się on na obniżenie wysokości emerytury jak i kwestionuje niepodwyższenie świadczenia pomimo przedłożenia przez niego dowodów na okoliczność wysokości zarobków w latach 1988 i 1989. Oba roszczenia dotyczyły decyzji pozwanego organu rentowego z dat: 4.01.2011 r. i 23.02.2011 r. dlatego błędem sądu I instancji było wymienienie w sentencji zaskarżonego wyroku jedynie tej ostatniej

decyzji. Kwestii zasadności decyzji z 4.01.2011 r., a tym samym prawidłowości obniżenia wnioskodawcy wysokości świadczenia, w ogóle sąd I instancji nie rozpoznał, ani nie dokonał w tym zakresie żadnych ustaleń. Nie można było bowiem uznać za takowe lakonicznego stwierdzenia, że przy rozpoznaniu wniosku z 14.12.2011 r. organ rentowy spostrzegł błąd polegający na zawyżeniu wwpw, a następnie równie lakonicznie wyprowadzony z tego wniosek, że organ rentowy skorygował błędny wskaźnik z 134,24% na 83,75%. Nie mógł właściwie ocenić Sąd Okręgowy tego czy decyzja obniżająca wysokość emerytury wnioskodawcy została oparta na istniejących i prawidłowo zinterpretowanych przez ZUS przesłankach skoro Sąd przyczyn obniżenia świadczenia nie tylko nie ustalił ale i nie zażądał od pozwanej ich przedstawienia. W tym miejscu należy podkreślić, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w zakresie ustaleń Sądu stanowiło wierne odtworzenie odpowiedzi na odwołanie, a rozważenia Sądu sprowadzały się do powielenia, nieco tylko zmodyfikowanego, stanowiska strony pozwanej przedstawionego w piśmie procesowym z 13.07.2011 r. W tych okolicznościach nie można było uznać, iż sąd I instancji dokonał samodzielnie jakichkolwiek ustaleń mogących stanowić podstawę do oceny prawidłowości obu zaskarżonych decyzji. Dotyczyło to również zakwestionowania przez stronę pozwaną przydatności nowych dowodów płacowych do wyliczenia ewentualnie wyższego wwpw, a tym samym wyższej wysokości emerytury wnioskodawcy. Mając zatem na względzie, że Sąd Okręgowy nie dokonał żadnych ustaleń co do tego czy i jaki błąd spowodował zawyżenie emerytury wnioskodawcy, ani nie ocenił czy ewentualnie uzasadniona korekta tego błędu dokonana została prawidłowo, jak i faktycznie nie odniósł się do kwestionowanego przez wnioskodawcę stanowiska pozwanej o braku wpływu na wysokość świadczenia dowodów płacowych z lat 1963 – 1968 oraz zaświadczenia z RSP w C. to należało uznać, iż Sąd Okręgowy nie odniósł się do przedmiotu sprawy. Zaistniała również konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości skoro sąd I instancji z dopuszczonych przez siebie dowodów z akt rentowych i dokumentów oraz zeznania świadka nie wyprowadził żadnych samodzielnych wniosków, zastępując je dosłownie cytowanymi argumentami strony pozwanej.

Przy ponownym postępowaniu Sąd Okręgowy najpierw zażąda od strony pozwanej dokładnego przedstawienia okoliczności uzasadniających jej stanowisko, że wysokość parametru wwpw została wnioskodawcy błędnie ustalona w decyzji z 1.12.1991 r., a w szczególności jakie dowody na okoliczność wysokości świadczenia (tu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru) zostały błędnie ocenione i jakie dowody na tę okoliczność zostały obecnie przyjęte (a które pominięto) przy ustaleniu parametru wwpw w decyzjach z 4.01.2011 r., 26.01.2011 r. i 23.02.2011 r. Następnie oceni Sąd Okręgowy czy okoliczności wykazane przez stronę pozwaną uzasadniały ponowne ustalenie wysokości emerytury (to jest obniżenie obniżenia wwpw). Przy tej ocenie będzie miał Sąd na względzie wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28.02.2012 r. (sygn. akt K 5/11) uznający art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za niezgodny z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 konstytucji. Zważywszy na to, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego jest ostateczny Sąd niezgodność z Konstytucją cytowanego wyżej art. 114 ust. 1a weźmie pod uwagę jako kształtujący stan prawny w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 kpc). Wyjaśni również Sąd jednoznacznie przyczyny niezwiększenia parametru wwpw w kolejnych decyzjach strony pozwanej (z 26.01.2011 r. i 23.02.2011 r.), pomimo że w decyzji z 23.02.2011 r. organ rentowy uwzględnił do podstawy wymiaru składek nagrody wypłacone w 1988 r. i 1989 r. przez RSP w C., a mimo tego uznał ten organ, iż wyliczony z okresu wrzesień 1988 – sierpień 1989. wwpw nie uległ zmianie.

Mając powyższe na względzie należało – na podstawie art. 386 § 4 kpc – orzec jak w sentencji.

R.S.